

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ שְׁפִירָא בְּרִיּוּתָא,
אָרוּם בְּגִינְיָה סְפִית מְדוּר אַרְיֻתָא.
(פיוט 'אקדמות')

מנן ומאן הוּא רחִימך שפִּירָא ברִיּוּתָא ??

הרצ יהושע מנחם בלושטיין

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, יוֹסֵף שְׁלוֹם וְיֹשֵׁב אֶהְלֵתָא ?

דְּמָאת שְׁנָתָא וּבְרָצִיפוּתָא, דְּבִקְתָּ וְאַשְׁתַּדְלֵתָּ וְלַחֹד בְּאוּרִיתָא.
שְׁבוּעָן וְיִרְחֵתָא וּבְלֹא אֶפְסִקוּתָא, כָּל־כְּחָךְ שְׁקַעְתָּ וְכָל מַעֲיִנְתָא.
לֹא הִנְהִילְךָ וּמִדַּעַם בְּעוֹלָמְךָ, בַּר מִן־אַרְבַּע אַמּוֹת הִלְכְתָּא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, לֹוי יִצְחָק וְיִמְצִיד בְּזִכּוּתָא ?

דְּלִפְקוּדֵי רִגְגָתָּ וְכָלִית לְדְבִקוּתָא, בִּידִידוּתִיָּה חֲשַׁקְתָּ וְשַׁחַרְתָּ לְקַרְבוּתָא.
זְקוּקִין דְּנוּרָא וּבְעוּרִין דְּאַשָּׁא, רְשָׁפֶיךָ רְשָׁפִירָאֵשׁ וּסְגִיָּא רְחִימוּתָא.
אַהֲבַת עוֹלָם וּמִכְסִּיא פִּשְׁעֵי־בְנִין, מְקַלְקֵלֵת שׁוּרְתָא וּמִתְבַּרַת מַחֲיִצָתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, מַתְתִּיָּהוּ רִישׁ־מַחְתָּרְתָּא וְכָל חֲבוּרְתָּא ?

אָרוּם מְגוּ וְתִקּוּף אֶתְקַשְׁרוּתְכוֹן, בְּעִינֵי דְשִׁטְנָא וּשְׂדִיתוֹן גִּירְתָּא.
וּבְעִידִין עֲקוּתָא וְדַעַל אֲדָמְתָא, לֹא אֶתְרַפִּיתוֹן וְאוּף לִשְׁעָתָא.
לֹא אֶתְחַשְׁבֵּתוֹן וּבְכָל קוּרְתָּא, וְנִפְשִׁיכוּ כְּלִילָא וּבְלֵהֵב הֶעֱלֵתָּה.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, יִשְׂרָאֵל מֵאִיר וְיִלְמָא דְמַהֲיִמְנוּתָא ?

דְּלִפּוּרְקָנִיָּה שְׁבַרְתָּ וְיַחֲלֵת לִישׁוּעָתָא, גְּלוּת שְׁכִינְתִּיָּה־כְּאַבְתָּ וְאַשִׁידַת דְּמַעָתָא.
חֲצֻנְךָ נַעֲרָתָּ וְקַלְמוּסְךָ שְׁנִין־שׁוֹנָתָּ, סְפָרִים אֵין־קֵץ וְהוֹלְכָתָּ לְקַצּוּתָא.
בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל וּסְגִית בְּשִׁלְמוּתָא, נְקִי־כַפִּים בְּרִלְכָב וּשְׁפַל־בְּדַעְתִּיָּה כְּתוּלְעָתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, מְנַחֵם מְנַדֵּל וְעֵמּוּדָא דְאַשְׁתָּא ?

דְּאַמְתוּתִיָּה סְתִימָתָא וְאַסְעֵרַת כָּל־נִפְשָׁךְ, וְאַבְתָּרָה שְׁאַגָתָּ וּכְכִפִּיר אַרְיֻתָא.
לְקַרְבָּא רַבּוּתִיָּקִיָּה וְנִפְקָתָּ בְּכִלְכַּחְךָ, מְקַשְׁטָא דִילְךָ וְלֹא־זַעַת כְּנִימָתָא.
שְׁמִיָּא עֲבַדְתָּ מִן־אַרְעָא וְאַרְקָתָא, חֲרֹדַת אֱלָקִים וְאַחֲדָרְתָּ בְּלִבְתָּא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, קְדוֹשׁ אֶהְרֹן וּבְנוֹפֶת דְּרֵתָא ?

אָרוּם מְדַבְּקוּתִיָּה וְקְדִישָׁא עֲלָאָה, לֹא אֶסְחָתָּ וּמַעוֹלָם דַּעָתָא.
כָּל אֶרְחֵתְךָ וְלִיָּה מְסַרְתָּ, וְרַמ"ח אַבְרָךְ וְשׁוּיַת מְרַכְבְּתָא.
לְעִיר וְקְדִישׁ וּבְרִינְךָ נְדָמִיתָ, הִדְרָא דְלֹא־אֶפְשָׁר וּלְמַפְרַט בְּשִׁפּוּתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, אִיצְ'לָה פְּרִישָׁא וְאַזֹּר בְּגִבּוּרְתָּא ?

דְּמַפְחֲדִיָּה סְמַרְבִּשְׁרָךְ וּמְדִינְיָה רַעֲד־גּוּפְךָ, חִיל־וִירְעָדָה אֶחָזוּךְ וּפְלָצוּת וּבַעָתָה.
יָמָן דְּמָמָתָּ וְכָל־מְכִילֵן שְׁבַרְתָּ. נִפְשָׁךְ עֲבַדְתָּ וּבִטְשָׁתָּ כָּל־רַעוּתָא.
מוֹסְרִיָּה דְרִשָּׁתָּ וּבְשִׁפּוֹן דְּלִיקָתָא, שְׁלִימוּ דְדִקְדוּקָא וּסְגִיָּא זְהִירוּתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, פְּלוּנִי אֶלְמוּנִי וְיִד מְדַרְחִיקָתָא ?

דַּעַל מְדַבַּח וְאַמְתוּתִיָּה אֶקְרַבְתָּ, רוּב חֵלְמָתָא וְכָל תְּכִנְיָתָא.
וּלְכָל מַשְׁפַּחְתָּא וְשְׁכֵנִיא וְחִבְרָתָא, בְּגִין דְּחִילוּתִיָּה וְאַפְגִּיתָּ קַדְלָתָא.
לְקַשְׁיִין הַסְכַּנְתָּ וּבְבַעֲנֵן לֹא־בַחֲלֵתָּ, כָּל הוֹן־בִּיתְךָ וְיַהֲבַת בְּאַהֲבָתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, נַחְמֵן בְּרִשְׁמִיָּה וּבְזִקוֹר חֲכָמָתָא ?

דְּבַצְלִיָּה חֲסִית וְיָמָם וְלֵילִיתָא, וּבִתְרִיָּה דְלִקְתָּ וְלִטוּרֵן וְחִקְלָתָא.
לִיָּה שְׁפַכְתָּ וְכָל לִבְתָּא, וְיִתִּיָּה צְבִית וְכָל יוֹמָתָא.
לְפִלְחִיָּה הִתְמַסְרָתָּ וּמִטַּל טְלִיּוּתָא, תִּקּוּף פְּשִׁיטוּתָא וְעֶזְזוֹ תְּמִימוּתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, אֱלִיעֶזֶר זַעֲרָא וְבַעַל מַחְשַׁבְתָּא ?

דְּמְגוּ קְבֻלַּת וְגִיהֶזֶם תְּלַגּוּתָא, מְהִימְנוּתִיָּה נִטְרָתָּ וְעֶשְׂרִין שְׁנָתָא.
וְיִצְיָאָתָא כְּבִיאָתָא וְשִׁלְם בְּכִלְתָּא, חֲבָל לֹא־הִשְׁתַּכַּח וְתִקּוּף לְהַטּוּתָא.
לֹא וּתְרָתָּ וְעַל שַׁעֲרָתָא, וְלֹא הִרְהַרְתָּ וּבִשְׂאֵלָתָא.

מָנָן וּמָאן הוּא רְחִימָךְ, חֲכָם עוֹבְדִיָּה וְרַב פְּעֻלָּתָא ?

דְּהִדֵּר שְׁמִיָּה וְיִקַּר אוּרִיתִיָּה, בְּנִשְׁמָתְךָ נִגַּע וְאַדִּיר שִׁינָתָא.
וּבְגִין חֲדָא־מַצּוּתָא וְכִלְיָדָא נִשְׁמָתָא, רִגְלְךָ כְּתַמַּת וְאוּף לְקַצּוּתָא.
עֲתִיד וְאוֹנֵךְ וְיִקְרָךְ וְכִלְיָדִילְךָ, מְסַרְתָּ בְּרַעוּתָא וְהִדְרָתָּ עֲטָרָתָא.

מִנֵּן וּמֵאֵן . הוּא רְחִימָךְ, אֲשֶׁר רְחִימָא וְנֹרָא תַּהֲלֵתָא ?

אַרוֹם עֲבוּר־בְּנוֹי . יִתְחַיֵּךְ אַקְדֵּשֶׁת, הֶפְקֵר כַּמְדָּבֵר . יִתְבִּיתֶךָ שְׁוִיתָא .
לְזַעֲקַת מִדְּ-וֶרֶשׁ . אוֹדֵנָה כְּרִיתָא, טָרָם יִקְרָאוּ . הַקְדַּמְתָּ מִחֲשַׁבְתָּא .
נִדְכָּאֵי אַחֲיִית . נִשְׁבְּרִי אַחְזֻקְתָּ, כָּל־מַחֲשָׁבוֹת לִבֶּךָ . לְמִיטֵב לְזוּלְתָא .

מִנֵּן וּמֵאֵן . הוּא רְחִימָךְ, שְׁמוּאֵל זְנוּיִל . דְּחֻלָּה אַהֲבָתָא ?

דְּבִשְׁעָתָא דְּעִסְקָתָּ . בְּאוֹרִיתִיָּה קְדִישָׁא, מוֹר נִטְף . מִן שְׁפוֹתָא .
וּבְדִיצָתָא . וּבְעִרְגָּתָא, הִתְעַנְגָּתָּ וְהִתְרַפְּקָתָּ . עַל־כָּל קִשְׁיָתָא .
מֵאֵן דְּלֹא־חֲמִי . הֵדִין חֲזוֹתָא, לֹא חָזָא . מִימּוּהֵי חֲדוֹתָא .

מִנֵּן וּמֵאֵן . הוּא רְחִימָךְ, אֲבִרְהָם בֶּן־אֲבִרְהָם . מְמַשְׁפַּחַת מַלְכוּתָא ?

אַרוֹם בְּגִין . כְּמִיּהוּ דִּילִיָּה, כָּל־תַּפְּנוּקֵי עֲלָמָא . שְׁבַקְתָּ וּנְטָשְׁתָּ .
וּמִגּוֹ דְּחֻקוֹתָא . וְהִסְתְּרוּתָא, בְּאוֹרִיתִיָּה יִגְעָתָּ . בְּרֹב חֲדוֹתָא .
עַד דְּלָגוּ . אַתּוֹן נִוְרָא, בְּנִהֲרֵי דְאַנְפִּין . לְשִׁמְיָה קִפְצָתָּ .

מִנֵּן וּמֵאֵן . הוּא רְחִימָךְ, יִשְׂרָאֵל סָבָא . יְדַע תַּעֲלוּמָתָא ?

אַרוֹם בְּדִיל . אֲשַׁתְּמוּדְעוּתִיָּה, סִגְפָתָּ וּבִטְשָׁתָּ . גּוּפְךָ כְּחִישָׁתָא .
נִהָמָא וּמֵיָא . מִפּוּמָךְ קְדִישָׁא, עֲצָרְתָּ וּמְנַעְתָּ . מִשְׁבַּתָּא לְשַׁבְתָּא .
עֵינִין דִּילָךְ . זִפְכָתָּ וְקִדְשָׁתָּ, כְּחַד מְלָאכִי . דִּינוּר נִהָרְתָּא .

מִנֵּן וּמֵאֵן . הוּא רְחִימָךְ, יִצְחָק אֵיזִיק . תִּירוּעָה בְּשׁוֹשְׁנָתָא ?

דְּמִגּוֹ רְחִימוּתִיָּה . דְּמִלֵּיא כָּל־לִבֶּךָ, זְמִירָן עֲלֵאִין . לִיָּה רַחֲשָׁתָא .
וְכָל דְּאַצִּית . לְקַלְלָךְ רִגִּינָא, אַתְדִּילַק לִבִּיָּה . לְמַהֲדֵר בְּתִיּוּבָתָא .
שְׁבִיבָא דִּינוּרָא . לְהִטָּא בְּקִרְבֶּךָ, נִהָרֵי צִמְאֻנָא . גַּעְגּוּעָא וְתִשְׁוֹקָתָא .

* * *

מֵאֵן הוּא . רְזָא דִּילְכוֹן, צִדִּיקִי וְחִסְדִּי . נְקוּבִי בְּשִׁמָּתָא ?

דְּכָל דְּאַדְכְּרָנָא . שְׁבַחֵי שְׁבַחֵיא, מִן־יָמָא רַבָּא . טַפְתָּא זַעֲרָתָא .
חָדָא אוֹרְתִירִי . נִקְדַּחְתָּ, שְׁפוּלִי גְלִימָתָא . מְקַצָּתָא דְּמַקְצָתָא .
מֵאֵי דִיכִיל . לְמַדְחַק קְלִמוּסָא, בְּשׁוֹרָן אַרְבַּעָתָא . וּבְמִלָּן סִפּוּרְתָא .

מֵאֵן הוּא . רְזָא דִּילְכוֹן, כָּל זַפְּאֵי . רְחִימָתָא שְׁפִירָתָא ?

חֲפִימֵי גְבִרִי . קְדוּשֵׁי טְהוֹרִי, רַבּוּא רַבּוּתָא . דְּלֹא־אֶפְשֵׁר בְּסִפְרָתָא .
מְנַהוֹן יְדוּעֵי . פְּקִיעֵי שְׁמָתָא, וּמְנַהוֹן מוּפְלָגִי . שׁוֹכְנֵי סִתְרָתָא .
וְעַמְהוֹן בִּינוּנֵי . חֲפָצֵי בְּקִשְׁתָּא, דְּתַקִּינוּ עוֹבְדֵיהוּ . בְּעֻקְבֵי רַעְיוֹתָא .

מִהֲדַחֲמִיכוֹן מְרַחֲמָא . תְּמִימֵי יוֹנָתָא ? מִהֲדַחֲמִיכוֹן מִדְּחִילָא . שְׁלִימֵי דְכִיָּתָא ?
אִידְמִגּוֹ בִּיצָתָא . טִינָא וְעַפְרָתָא, אַתְרוּמְמָתוֹן בְּאַפְרָשָׁתָא . וְלֹא־טַבְעָתוֹן בְּשַׁקְעָתָא ?
אִידְכָּה לְתוֹן לְמִיקָם . כְּשׁוּרָא בְּצוּרָתָא, קַב־ל־שְׁדוּלֵי עֲלָמָא . וְכָל מְשִׁיכָתָא ?
הִיכְדִּין לֹא־אֲזוּלְתוֹן . בְּאַרְחַ כָּל־עֲלָמָא, סְחִיפֵי רוּחָתָא . דִּמִּיכֵי חוֹרְתָא ?

הִיאָךְ אַתְנַהֲרוּ . עֵינִיכוֹן מַעֲיָנִין, לְמִנְכֵּר וּלְמַקְלֵט . רְמִיזָא דְחַכְמָתָא ?
מֵאֵן שְׁאַבְתוֹן . יֵת כַּחֲתָא, לֹא־לְמִנְשֵׁי בְּצִיָּתָא . בְּרִית שְׁבוּעָתָא ?
אִיכְכָּה אַתְפַּקְחוּ . אֲדִינִיכוֹן מְאֲדִינִין, לְמַרְכָּן וּלְאַצִּית . הִדְהוּדֵי מְנַסְרָתָא ?
מִינְסוּסָךְ בְּכוֹן . תַּקְפָּא וּגְבוּרָתָא, לְנִצָּח לְחוּיָא . דְּחִילָא וְאִימְתַּנוּתָא ?

מִהֲבַעַר בְּלִבְכוֹן . כְּחִיזוּ אֲשַׁתָּא, דְּבִגִּינִיָּה עַבְדָּתוֹן . שְׁבַח־כָּל דְּאִשִּׁירָתָא ?
אֵן הִיא . רוּחָא טְמִירָתָא, דְּאַפְעַמַת יִתְכוֹן . לְבָא וּנְפִשָׁתָא ?
מֵאֵי הִיא . תִּשְׁוֹקָתָא עֲלֵאִיתָא, דְּקַרְקִישַׁת בְּכוֹן . יָמָם וְלַיְלָוָתָא ?
אֵי־הֵּ . אֲשִׁירָאוּתָא קְדִישָׁתָא, דְּאוֹבִילַת יִתְכוֹן . לְהִנֵּי פִסְגָּתָא ?

אוּף אֲנִן . זַעֲרִירֵי חֲבוּרָתָא, בְּעֵינִין לְמִיקָם . עַל־דְּנָא רְזוּתָא .
לְמַבְעַר בְּאַשְׁתְּכוֹן . קְדִישָׁא עֲלָאָה, לְאַרְגָּשָׁא יִתְרוּחְכוֹן . כְּבִישָׁתָא סְתִימָתָא .
לְמַדְבַּק בְּרַחֲמִיָּא . מַחְמַד נְפִשָׁתָא, דְּלִיָּה כְּסַפְתוֹן . עַל מְשַׁכְּבָתָא .
לְמַקְרַב לְרִגִּינָא . חֲכּוֹ מְתִיקוּתָא, דְּבִתְרִיָּה רְדִפְתוֹן . בְּרַחוּבוֹת קִרְיָתָא .

לְמִיזַע וּלְמַרְתַּת . מִדְּחִילְכוֹן נוֹר־דִּלְקָא, דְּבִדִּילִיָּה שְׁבַקְתוֹן . כָּל חַמּוּדָתָא .
לְאַתְקַשְׁרָא בְּעֲלָאָה . רַב־וְשִׁלִּיט עַל־פִּלָּא, דְּלִיָּה פִּלְחָתוֹן . בְּתִדְרָתָא .
לְמַסְפִּי לְמִלְכָּא . סְתִים וְגִלְיָא, אֵל מְסַתֵּר . בְּחִיּוּנֵי דְרַגְתָּא .
לְמִידַע וּלְמַחְפָּם . לְרַחֲמִיכוֹן קְדִישָׁא, עֲלַת כָּל־עֲלֵתָא . וְסִבַּת כָּל־סִבְתָּא .

כְּלֵאֲלִין רַגְשָׁא . מְאַוִּיָּא וְהִתְמַסְרוּתָא, מִתְנַת שְׁמִיא־חַוּ . אוּרְקִנִין עַבְדוּתָא ?
הַעוֹבְדִיכוֹן רַבְרַבִּיא . גְּרָמוּ רַבּוּתְכוֹן, אוּדִילְמָא עוֹבְדָא . תּוֹלְדַת רַבּוּתָא ?
הִיכְהֵל כְּלִבְרִנָּשׁ . לְמִיָּהךְ בְּאַרְחָכוֹן ? וְכָל־דִּיעְבַּד כְּוֹתְכוֹן . הִיזְלַח כְּבַקְמִיָּתָא ?
דֹּא־הִיא תַּעֲלוּמָתָא . שְׁגִיבָתָא חֲתִימָתָא, שְׁאַלַת שְׁאַלְתָּא . וְחִידַת חִידַתָּא !